

*Pirinç Değirmencileri Derneği Başkanı Turgay Yetiş:
Rice Millers' Association President Turgay Yetiş:*

**"Pirinçte dışa
bağımlılığın
önüne geçilebilir,
Ancak Türkiye'de girdi
maliyetleri çok yüksek"**

*"Foreign dependency on rice
can be prevented, However
the input prices in Turkey
are very high"*

Pirinç Değirmencileri Derneği (PPD) Başkanı Turgay Yetiş ile çeltik sektörünün sorunlarını, geleceğini, teknolojik altyapıyı ve 2010 beklentilerini konuştuk.

We have spoken the problems of rice plant sector, its future, technological infrastructure and 2010 expectations with Rice Millers' Association (PPD) President Turgay Yetiş.

Türkiye pirinç piyasasının temel özellikleri nedir?

Türkiye halkı genelde japonica pirinç özelliklerinde pirinç yer, bunlar Baldo, Osmançık gibi çeşitlerdir. Aynı zamanda çoğu zaman tüketicimiz kaliteli, iyi, işlenmiş malı tercih eder.

Yerli üretimin son yıllarda sürekli artış göstermesi, yerli mal tüketimini ve bağımlılığını daha da arttırmıştır. Zira Türkiye'de üretilen pirinç çeşitleri, Türk halkının damak tadına çok daha iyi hitap etmektedir.

Ülkemizin yıllık pirinç tüketimi nedir ve yerli çeltik üretimi bu ihtiyacı karşılamaya yetiyor mu?

Çeltik üretimimiz artan nüfus karşısında maalesef şimdilik tüketimi karşılayamıyor. Ancak son yıllarda meydana gelen üretim artışları böyle devam ederse, birkaç yıl sonunda kendimize yeterli olabiliriz. Ancak bu konuda ciddi çalışmalar yapılması gerekiyor.

What are the basic features of Turkish rice market?

Turkish people usually eat Japonica rice, these are varieties like Baldo and Osmançık. In the same time our consumer usually prefers quality, good and processed product. The continuous increase in the local production further increased the domestic product consumption and dependency. Because the rice varieties produced in Turkey addresses very well Turkish people's taste.

What is our country's annual rice consumption and does the domestic rice plant production satisfy this need?

Unfortunately our rice plant production does not satisfy the consumption for the moment in face of the rising population. However if the production increases in the last years continue at the same pace we can be self sufficient in a couple of years. However serious works should be conducted in this issue. The rice plant sector in Turkey grew by 10-11% since 2007 on the average and the

Türkiye'de çeltik sektörü 2007 yılından bu yana yılda ortalama % 10-11 civarında büyüme göstermiş ve 2009 yılında üretim 750.000 ton olmuştur. 2010 yılı beklentimiz ise çeltik bazında 850.000 mt civarındadır. Tabii bu hava koşullarına göre değişim gösterebilir.

Pirinç İç Pazar Satışları	(1000 Ton) pirinç
2007	580
2008	663
2009	631

2008 yılına kıyasla 2009 yılında pirinç iç satışları ton bazında % 4,8 gerilemiştir. Ancak üretimde ciddi artışlar söz konusudur.

Çeltik üretimi ülkemizde hangi bölgelerde yaygın olarak yapılıyor?

Çeltik üretimi başta Trakya bölgesi olmak üzere, Marmara ve Karadeniz bölgesinde yoğunlaşmıştır.

Trakya Bölgesi yaklaşık Ülkemizin % 40 üretimini gerçekleştirmektedir.

Bunların yanında Diyarbakır, Adana, Mersin gibi yerlerde de az da olsa üretim yapılmaktadır.

İthalat yaptığımız ülkeler ve ithalat değerleri nedir? İhracatımız var mı?

2008 yılına kıyasla 2009 yılında pirinç ithalatı değer bazında % 24 ve ton bazında % 8,7 oranında azalmıştır.

2009 yılında ithalat yaptığımız ilk on ülke Mısır, ABD, Uruguay, Pakistan, Arjantin, İtalya, Rusya, Vietnam, Yunanistan ve Bulgaristan'dır. İthalatımız kısmen hammadde kısmen de işlenmiş pirinç olarak gelmektedir.

Pirinç İthalatı	Milyon ABD \$
2007	111
2008	163
2009	124

Kaynak: TÜİK-Türkiye İstatistik Kurumu (GTİP-Mamul Bazında)

AB ülkeleri başta olmak üzere Bağımsız Devletler Topluluğu, Doğu Avrupa ve Orta Doğu ülkeleri başlıca dış pazarlarımızı oluşturmaktadır.

Ülkeler bazında değerlendirildiğinde Almanya, Belçika, K.K.Türk Cumhuriyeti, İngiltere, Irak, İsrail, Azerbaycan, Ürdün ve Lübnan'ın ihracatımızda önde gelen ülkeler olduğu görülmektedir.

production reached 750.000 tons in 2009. Our 2010 expectation is around 850.000 mt on rice plant basis. This may of course change according to weather conditions.

Rice Domestic Market Sales	(1000 tons) rice
2007	580
2008	663
2009	631

As compared to 2008 the domestic rice sales recessed by 4,8% in terms of tons in 2009. However serious increases are in question in production.

How far the rice plant production is expanded in our country and in which regions?

The rice plant production is mainly realized in Trakya and Marmara and Black Sea region. Trakya Region realizes 40% of our country's production.

Other than this, Diyarbakır, Adana and Mersin make production although the volume is limited.

What are the countries we import and what are their import values? Do we have exportation?

As compared to 2008 the rice importation decreased by 24% in value and 8,7% in tons.

The first ten countries we import from in 2009 are Egypt, USA, Uruguay, Pakistan, Argentina, Italy, Russia, Vietnam, Greece

and Bulgaria.

Our imports come partially as raw material and partially as processed rice.

Rice Importation	Million USD
2007	111
2008	163
2009	124

Source: TÜİK – Turkish Statistics Institute (GTIP, on Product Basis)

Particularly EU, Commonwealth of Independent States, Eastern Europe and Middle East countries make our primary foreign markets.

When the countries are considered, Germany, Belgium, Northern Turkish Cyprus, England, Iraq, Azerbaijan, Jordan and Lebanon are the leading countries we export.

Türk toplumunun ana besin maddesi pirinç olmamakla birlikte beslenme geleneğimiz içerisinde önemli bir yeri var. Türkiye'deki kişi başı pirinç tüketimiyle diğer dünya ülkeleri arasında bir karşılaştırma yapar mısınız?

Pirinç dünyada ana besin maddesidir. Buğdaydan daha fazla tüketilmektedir. Örneğin Uzakdoğu'da kişi başı tüketim yıllık 100 kg üzerindedir. Ancak Türkiye'de kişi başı pirinç tüketimi yaklaşık 7 kg civarındadır. Biz bir buğday ülkesiyiz ve daha çok buğday unu tüketiyoruz yani ekmek yiyoruz.

Türkiye'deki çeltik fabrikalarının teknolojik yapıları nasıl, bilgi verir misiniz?

Türkiye'nin coğrafi, jeopolitik ve lojistik konumu, bölge pazarlarındaki gelişme potansiyeli ve AB müzakerelerinin başlaması nedeniyle sektörde beklenen yapısal değişim olasılıkları (ekonomik ölçeklerde üretim, kayıt içine alma ve kurumsallaşma, AR-GE ve teknolojik yatırım imkanı) sektör için önemli fırsatlar oluşturmaktadır. Türkiye de son yıllarda Çeltik fabrikalarında ciddi değişim ve yenilenmeler olmuştur.

Ülkemizdeki pirinç değirmencilerinin sorunları ve olası çözümleri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Sektörün temel sorunları, Türkiye imalat sanayinin temel sorunlarından farklı değildir. Ancak temel sorunların çözümü için yapılması gerekenler şunlardır:

Ekonomik düzenlemelerde kamu kurumu olmayan bağımsız mesleki örgütlenmelerinin daha etkin rol alması, sorumlulukları oranına dengeli oranda söz sahibi de olmaları sağlanmalıdır.

TMO'nun pirinç piyasası üzerindeki etkileri nedir? Çeltik ve pirinç piyasasında devletin üstlendiği ya da üstlenmesi gereken görevler neler?

Tarafımızca piyasa denetiminin eksikliği olarak görülmektedir. Devletin stratejik amacı haksız rekabetin önlenmesi ile üretici ve tüketicinin korunması olmalıdır. Bunun sağlanması için devletin öncelikli amaçları ;

Piyasa etkin gözetim ve denetim sisteminin kurulması, Sektördeki verilerin düzgün ve uygun olarak toplanması ve verilerin şeffaflaştırılması, Sektörel bazda dernekleşmenin teşvik edilmesi olmalıdır.

Etkin gözetim ve denetim için; Kanun, Yönetmelik, Personel ve Eğitim ve Maddi Kaynak konularında düzenlemelerin yapılması ve sektörlerle ilgili her türlü bilginin kullanıma açılması, bunu tek elde toplayacak bir kurumun yasal olarak kurulması gerekmektedir.

Derneğimiz, yapılacak her türlü yasal ve idari düzenlemelerde, toplumsal konsensüsün sağlanmasında ve topluma yaygınlaştırılmasında Devletimize en üst düzeyde yardımcı olmaya hazırdır.

Çeltik sektörü olarak 2010 yılı beklentileriniz nedir?

Özellikle yakın coğrafyamızda iç ve dış politik gelişmelerin ekonomiyi çok büyük ölçüde etkilemesi nedeniyle uzun vadeli tahmin yapmak oldukça güçtür.

Although Turkish population's main nutrition is not rice, it has an important place in our tradition. Can you make a comparison between the rice consumption in Turkey and in other world countries?

The rice is the main nutrition in the world. It is produced more than wheat. For example the production per capita in Far East is more than 100 kg per year. However the rice consumption per capita in Turkey is around 7 kg. We are a wheat country and we consume wheat more than that is we eat bread.

How are the technological structures of the rice plant factories in Turkey, can you give information?

The structural change possibilities in the sector due to Turkey's geographical, geopolitical and logistic position, development potential in regional markets and the start of EU negotiations (economic scale production, registration, institutionalization, R&D and technological investment opportunities) constitute important opportunities for the sector.

Serious changes and renovations occurred in rice plant factories in Turkey in recent years.

What do you think about the problems of our country's rice millers and the eventual solutions?

The basic problems of the sector are not different from the main problems of the Turkish production industry. But the following should be done to solve the basic problems:

The independent professional organizations which are not public institutions should play a more effective role in economic regulations and they should be given a balanced right to raise voice according to their responsibilities.

What are the effects of TMO on the rice market? What are the government's duties on the rice and rice plant market?

We think that it is the lack of a control over the market. The government's strategic goal should be preventing the unfair competition and protection of the producer and the consumer. The governments' primary goals to that end are;

Establishing an efficient supervision and control system on the market, The collection of sector taxes properly and conveniently and data transparency, Sector based associations' establishment.

For an efficient supervision and control, adjustments should be made on Law, Regulations, Personnel and Education and Material Resources and any information on the sectors should be opened for use and an institute which will roof everything should be established legally.

Our association is ready to help our State at the highest level in any legal and administrative regulations to be made, to provide social consensus and its expansion within the society.

What are your 2010 expectations on the rice plant sector?

It is particularly difficult to make long term anticipations because the internal and external political situation in our close geography highly affects the economy.

Çeltik sektörünün büyümesine pozitif yönde etkileyecek faktörler :

1. Türkiye'nin % 1,3'lük nüfus artış hızı ve şehir nüfusunun artışı,
2. Siyasi istikrarın sağlanmış olması,
3. Bankacılık sisteminin daha güçlü hale getirilmiş olması.

Çeltik sektörünün büyümesini negatif yönde etkileyecek faktörler: (Riskler)

1. Sıcak paranın çekilmesine etki edebilecek beklentiler (dış ticaret açığının ve cari açığın artması) Bu durumda enflasyon, döviz ve faiz artarak kredi kullanımı azalabilir
2. AB entegrasyon sürecinde ortaya çıkabilecek negatif faktörler – ekonomik dengeyi bozar faizler yükselir ve talep düşer.
3. KDV'nin diğer temel tüketim mallarına göre %8 olması bu sektörün büyümesine çok ciddi şekilde engel olmaktadır.

The factors which will affect the rice plant sector's growth positively are:

1. Turkey's 1,3% population increase and the population increase,
2. Assurance of political stability,
3. Strengthening the banking system further,

The factors which will affect the rice plant sector's growth negatively are: (Risks)

1. Expectations which may affect the withdrawal of hot money (the increase in the foreign trade deficit and current deficit) In that case, the inflation, foreign exchange and interest rates may increase and the credit use may be diminished.
2. Negative factors which may arise in the EU integration process – will spoil the economic balance, rates will increase and will fall.
3. The fact that VAT is 8% as compared to other basic consumption goods severely hinders the sector growth.

2010 yılında, her şey çok iyi giderse ekim alanlarının artmasından dolayı çeltik sektörünün yerli üretimde en az %10-12 büyüyeceğini tahmin ediyorum. Ancak sonuç; sektörün büyümesini tetikleyecek faktörlerin veya küçülmesine neden olacak risklerin ne kadar etkili olacağına bağlıdır.

Bu bağlamda yerli üretim artarsa ithalat azalacaktır. Yani sektörde üretimsel olarak büyüme beklense de ticaret hacminde ve yatırımlarda bir büyüme 2010 yılında beklemiyoruz. Ancak 2011'le birlikte canlanma başlayabilir.

Yatırım ortamında iyileştirmelere ve teşvik sisteminde yeni düzenlemelere ihtiyaç vardır.

Sektör temsilcilerinin hedeflerine paralel olarak uzun vadeli bir plan yapma ihtiyacı vardır. Bu plan çerçevesinde sektörün rekabetçi yapısının artırılması için ne yapılması ve hangi teşviklerin verilmesi gerekiyorsa, kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte ortak çalışmalar yaparak yerine getirilmesini sağlamalıdır.

If anything goes very good in 2010 I guess that the local rice plant production will increase at least by 10-12% due to the augmentation in planting areas. However the result depends how far the factors which will trigger the sector's growth and the risks which will trigger reduction will be effective. In that sense if the local production increases, the importation will diminish.

That is, although growth is expected in the sector in terms of production we do not expect a growth in trade volume and investments in 2010. But a revival may start as of 2011.

There is need for improvements in the investment area and new regulations in incentives system.

In parallel with the targets of sector representatives we need to make a long term plan. Within this plan anything should be done and any incentive should be given to increase the competitive nature of the sector and the public institutions should work together with common activities to that end.

Pirinç Değirmencileri Derneği'nin sektördeki konumundan ve faaliyetlerinden bahsedebilir misiniz?

Küreselleşmenin kaçınılmaz bir gerçek olduğu, bu gerçeği görüp küreselleşmenin fırsatlarından yararlanıcı çalışmalar yapılması gerekliliği PDD-Pirinç Değirmencileri Derneği'nin hedefidir.

Derneğimiz, sektörle ilgili her türlü bilginin toplandığı, değerlendirildiği, yorumlandığı, raporların hazırlandığı bir kurum halinde ve bu raporlarla sadece üyelerini değil tüm kamuoyunun bilgilendirildiği bir yapıya kavuşturulmasını sağlayıcı çalışmalar yapmaktadır.

Çalışmalarımızı, sadece mevcut durum analizi yapar durumdan kurtararak, ekonomik ve politik konjoktürü yakından takip etmekteyiz, ileriye dönük tahmin yöntemlerini geliştirmekte ve bu şekilde üyelerimizin faaliyetlerine ve kamu otoritelerinin sektör ile ilgili politikalar geliştirmesine yardımcı olmasını sağlamaya çalışmaktayız.

Küresel perspektif içinde Derneğimiz, üye firmalarımızın değişim ayak uydurmalarına yardımcı olmaya ve mevcut konumlarını küresel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda iyileştirme ve ulusal ve uluslararası aktif işbirliğini artırma konularında çalışmalar yapmayı hedeflemektedir. PDD günümüz koşullarında değişen sektörel ihtiyaçlara karşı kaliteden taviz vermeden daha nitelikli hizmetler vermeye, sanayinin tamamını temsil etmeye, belirlediği vizyon hedefinde çalışmalarına devam edecektir.

Uygun üretim politikaları sağlandığı takdirde Türkiye pirinçte kendine yeten bir ülke haline gelebilir mi? Bunun için ekolojik yönden yeterli miyiz?

Pirinçte dışa bağımlılığın önüne geçilebilir, hatta ihracatçı bile olabilir. Ancak Türkiye'de girdi maliyetleri çok yüksek. Dünyada en pahalı mazotu biz kullanıyoruz. En pahalı tarla icarını biz ödüyoruz. Tüm girdiler çok yüksek. Buna rağmen üretim de çok başarılıyız, özellikle Trakya'da dünya çapında verim alıyoruz. Türkiye'de yapılmakta olan önemli baraj projeleri var, örneğin Manyas. Manyas Barajı su dağıtım kanalları tamamlandığında ve baraj tamamen devreye alındığında ithalata gerek kalmayabilir.

Çeltik ve pirinç piyasasında devletin üstlenmesi gereken göre alt yapı yatırımları hariç her şey özel sektöre bırakılmalıdır.

Ülkemizde kaç tane çeltik üreticisi ve pirinç değirmencisi var? Firmaların yapıları hakkında bilgi verir misiniz?

Türkiye'de 150 civarında çeltik fabrikası var. Üretici miktarını bilemiyorum. Firmalar kendilerini sürekli geliştiriyorlar.

Can you talk about the position of Rice Millers' Association in the sector and its activities?

PDD-Rice Millers Association believes in the indispensable reality of globalization and their target is to go into useful activities for globalization by seeing this reality.

Our association conducts activities in order to provide a structure which not only enlightens its members but also the whole public with its reports as an institution where all kind of information is gathered, evaluated, interpreted and reported.

Our studies not only serve as analyses of the current situation but we also follow the economic and political conjunction closely, we are developing future oriented expectation methods and thus we try to help our members to improve their activities and the sector authorities to develop related policies.

Within a global perspective our Association targets to help our member firms to comply with the change and improve their present positions following the global and technological advances and to increase national and international active cooperation.

Without compromising from quality in satisfying the changing sector needs in our today's conditions, PDD will continue providing quality services, represent the entire industry and conduct its activities with the target vision as determined.

If the proper production policies are provided can Turkey become self sufficient in rice? Are we ecologically sufficient to that end?

Foreign dependency can be prevented in rice, exporter status can even be provided. However the input prices in Turkey are very high" We use the most expensive diesel in the world. We pay for the most expensive land tenure.

All inputs are very high. However we are still very successful in production especially in Trakya we get worldwide productivity. There are important dam projects like Manyas in Turkey which are under construction. When Manyas Dam's water distribution channels are completed and the dam is completely engaged there will be no need for importation.

In rice plant and rice market anything except the infrastructural investments to be adopted by the state should be handled by the private sector.

How many rice plant producers and rice millers in our country? Can you give information related with the firms' structures?

There are around 150 rice plant factories in Turkey. I don't know the producers' number. Firms continuously develop themselves.